

DEBRECZENI SZEMLE

-IRODALMI, SZINHÁZI ZENEI ÉS KÉPZŐMŰVÉSZETI HETILAP

ELŐFIZETÉSI ÁR:

Egész évre	12 korona.
Fél évre	6 "
Negyed évre	3 "
Vidéki előfizetők bélyegköltsége egész évre	2 "

Felelős szerkesztő és laptulajdonos

SZATHMÁRY ZOLTÁNSzerkesztőség és kiadóhivatal Simonffy-utca 110.
földszint balra, (Piac felől 3-ik ajtó).Hirdetések feladhatók a Horovitz-nyomdában, és a
„Debreczen” kiadóhivatalában Darabos-u. 7.**Május elsején.**

A munka ünnepe az idén is elkövetkezett. A május meghozta a maga szép virágait, ragyogó napsugarát, csak épen a hangulatunk volt borongós, ködös, akár egy ősze nap. A háborus állapotok miatt a munkásvilág is csak lélekben ünnepelte meg május eisejét, egyébként az ünneplés külsőségei elmaradtak, sőt nagyon sok helyen még a nyomdákban is dolgoztak.

Debreczenben május elsejének megünnepléséhez egy maradandó emlékművel járult hozzá a városi hatóság egyik hivatalos jelentése. A munka ünnepére lett nyilvánvaló, hogy a tanács szociális munkatervének egyik fontos része a munkásházak létesítésének ügye elérte a befejezés stádiumát, miután a tanács a város nevében megkötötte a szerződést a munkásházakat építtető Részvénytársasággal.

Sok vidéki nagy várost megelőzve, Debreczenben létesülnek azok a munkásházak, amelyekben munka után egészséges levegőjü, barátságos otthont talál a becsületes munka embere.

Természetes, hogy ezek a munkásházak a közegészségügyi hygiénikus követelményeknek megfelelőleg lesznek berendezve, modernül és célszerűleg, minden keresztülvihető kényelemmel elátva. Olcsók lesznek pedig, annyira, hogy a mai, helyenként horribilis lakásárakat le fogják szorítani a minimális árakra.

A munkás házak nagy szociális jelentőségét felesleges lenne itt bővebben fejtegetni.

Csodálatos véletlen, hogy eme nagy horderejű alkotás szerződését épen május elsejére effektuálta Debreczen tanácsa.

Ha az idén forogtak is egyes helyeken a gépek s nem szünetelt a munka a kivételes, háborus állapotok miatt, mégis ünnepi hangulatok szállták meg a lelkünket, mert ime bizonyítékát láttuk annak, hogy a debreczeni komoly munkásság még sem agított hiába.

Csak így haladjon szociális téren Debreczen, mint az utolsó tiz esztendő latt. Nem hanngzatos frázisokról, puffantó demonstrációkról szólunk, hanem a komoly szociális törekvésekről. És különösen arról, melyeknek bokrétaünnepélyét egy év múlva május el-

sején már megérhetjük: a debreczeni munkásházról, melynek létesítése méltán sorakozik a többi szociális intézmények mellé. Sőt azok közt e sősorban áll.

SOMOSSY LÁSZLÓ**DEBRECZENBEN, KISTEMPLOM-BAZAR.**

Menyasszonyi kelengye. Kész fehérnemű. Női divat és szőnyegáruház.

SZABOTT ÁRAK. ELŐZÉKENY KISZOLGÁLÁS.**A HÉT ESEMÉNYEI.**

— **A városi tanács Budapestre** utazott. A lapokból olvassuk, hogy 46 városi ügyben fog eljárni a polgármester és kísérete, amelyek közt első helyen szerepel a debreczeni egyetem gazdasági fakultása érdekében megindítható mozgalom. — Debreczen, mint állattenyésztési, földmívelési központ tényleg el sem képzehető a gazdasági szak egyetemi oktatása nélkül, ha már nagy áldozatok árán elnyertük a harmadik egyetemet. Márk Endre munkatervében a legszebb helyre van bejegyezve a gazdasági fakultás létesítése tárgyában megindított mozgalom. Az új tanács szívvel-lélekkel és egész munkakedvével sorakozik pedig a Márk polgármester által kibontott lobogó alá.

— **A város sajtóirodája.** Debreczen város tanácsa olyan intézményt létesített, mely csak Budapestben van még, de amelyet a jó példára egymásután fognak megalapítani a vidék többi nagy városában. Sajtóirodát állított fel, mely a város érdekeit fogja szolgálni kiváló mértékben, segíteni fogja a helyi sajtót nehéz munkájában és alkalmat ad a lapoknak arra, hogy mindenről gyorsan és ami fő pontosan értesüljenek, anélkül, hogy a hirszerzés a tegkisebb fáradsággal is járna, vagy elvonná a hírkiszolgáltatással a tisztviselők, hivatalok drága munkaidejét. Nem azért vagyunk elismeréssel eme modern intézmény iránt, mert a polgármester és városi tanács megtisztelő bizalmá folytán, a sajtóiroda vezetésére Szathmáry Zoltán, lapunk felelős szerkesztője neveztetett ki. Közül-

domásu dolog, hogy a Debreczeni Szemle mindenkor alá tudta rendelni a közügyeknek az egyéni érdekeket. Egyébként az intézmény elbírálásánál egyszerűen hivatkozunk a fővárosi sajtóra, mely hellőképén méltatta az intézmény fontosságát. A tanács ugyancsak Szathmáry Zoltánt bizta meg a „Város” című lapból „Debreczeni Közölny”-nyé lett várospolitikai lap felelős szerkesztésével is, mely kizárólag városi ügyekkel fog behatóan foglalkozni s melyben szépirodalmi műveknek nem lesz sem tere, a dolog természeténél fogva. Épen erre tekintettel a Debreczeni Szemle továbbra is marad, hogy majdan a háboru után megerősödve, úgy mint a háborus idők beálltáig egyelőn képes, szépirodalmi, művészeti, színházi és zenei heti orgánuma legyen a debreczeni sajtónak. Addig persze csak korlátolt terjedetemben jelenhetik meg, úgy gondolkozván, hogy irodalmi dolgokban mindenkor a minőség és nem a mennyiség a fontos.

— **A Budapesti Hírlap Debreczenről** úgy irt, mint eddig nagyon ritkán. Sőt, — valljuk meg sohase. — Nagyon helyes érzéssel aposztrofálta Márk Endre nagy önállóságát, mellyel munkaprogramját mindenáron megvalósítani igyekszik. **A Magyar Nemzeti Munkával** eme legelső organuma a magyar sajtóban azt írja a többek közt, hogy úgy lát-szik; amint a magyarság tekintetében az első vidéki város Debreczen, valószínű, hogy Márk Endre és tanácsa hathatós munkája révén a legelső lesz modern műveltség tekintetében is. A magyar sajtó eme előkelő reprezentánsa úgy érzi, hgy feltevése minden tekintetben jogosult. Adja is az Isten.

— **Triesti általános biztosító társulat** (Assicurazione Generali) Budapest, V., Dorottya-utca 10. és 12. A „Közgazdaság” rovatában közöljük a Triesti általános biztosító társulat (Assicurazione Generali), e legnagyobb, leggazdagabb és legrégebb biztosító intézetünk mérlegének főbb adatait. Teljes mérleggel a társulat mindenkinek, aki e célból hozzáfordul a legnagyobb készséggel szolgál. Az intézet elfogad: élet-, tűz-, szállítvány-, üveg és betörés elleni biztosításokat. Közvetit továbbá: jégbiztosításokat a Magyar jéges viszontbiztosító r.-t., baleset és szavatossági biztosításokat az Első o. általános baleset elleni biztosító társaság, valamint kezességi és óvadékbiztosításokat, eltulajdonítás, lopás, hűtlen kezelés és sikkasztáselleni biztosításokat és versenylovak, telivérek és egyéb értékesebb tenyészállatok biztosítását a „Minerva” általános biztosító részvénytársaság, valamint áruc és utipodgyászbiztosításokat az Európai áru- és podgyászbiztosító részvénytársaság számára a Generali debreczeni főügynöksége Piac-utca 30.

— **A Német-birodalom sorsdöntő órája** czimmel Frobenius Hermann német alezredesnek híressé vált tanulmánya jelent meg. E tüzet a háboru kitörése előtt jó pár hónappal készült s eleven aktuálitásra azonban akkor tett szert, midőn a hadüzenetek elhangzottak. Nagy-Britannia, Oroszország, Franciaország érdekeit tárgyalva, gyönyörű okfejtéssel mutat rá mindazon gyújtópontra, amittől egy világháboru tüzet foghatna. Fordította Mikes Lajos dr. Megjelent Radó Antal kitűnően szerzett vállalatában a Magyar Könyvtárban Lampel R. (Wodianer F. és Fiai) kiadásában. — **Ára 60 fillér.**

M E G H I V Ó.

A Közgazdasági Bank és Váltóüzlet Részvény-Társaság Debreczen IV. évi rendes közgyűlését

1915. évi május hó 5-én délután 4 órakor az intézet helyiségében (Piac-utca 59. sz. a.) tartja meg, melyre a részvényesek tisztelettel meghívotnak.

Az igazgatóság és a felügyelő-bizottság jelentését, a mérleget és a zárszámadásokat az intézet hivatalos helyiségében 1915. év április hó 23-tól kezdve az érdekeltek megtekinthetik.

Tárgysorozat:

1. Az igazgatóság és felügyelő-bizottság jelentése a zárszámadásokkal és az eredmény hovatartására vonatkozó javaslattal.
2. Határozathozatal a felmentvény megadása tárgyában.
3. Négy felügyelő-bizottsági tag választása három évre.
4. A felügyelő bizottság díjazásának megállapítása három évre.

FIGYELMEZTETÉS. A közgyűlésen csak azon részvényesek gyakorolhatják szavazati jogukat, kik részvényeiket a társaság pénztáránál, vagy a Debreczeni Első Takarékpénztárnál, a közgyűlést 3 nappal megelőzőleg letétbe helyezték. (Alapszabály 13. §).

Közgazdaság.

A Triesti Általános Biztosító Társulat (Assicurazione Generali) f. évi április hó 14-én tartott 83-ik rendes közgyűlésen terjesztettek be az 1914. évi mérlegek. Az előttünk fekvő jelentésből látjuk, hogy az 1914. december 31-én érvényben volt életbiztosítási tőkeösszegek 1,295 816.563. — koronát tettek ki és az év folyamán bevett díjak 57.686,190 korona és 74 fillérre rugtak. Az életbiztosítási osztály díjtartaléka 20.917,413 korona és 91 fillérral 419.031,610 korona 88 fillérre emelkedett. Az életbiztosítottak osztályának alapja 8.041,461 korona 38 fillért tesz ki. A tűzbiztosítási ágban, beleértve a tükörüveg biztosítást, a díjbevitel 19,394.853,656. — korona biztosítási összeg után 32,885.788 korona 77 fillér volt, miből 11.563,659 korona 31 fillér viszontbiztosításra fordított, úgy, hogy a tiszta díjbevitel 21.322,129 korona 46 fillérre rugott és ez összegből 15.485,810 korona 20 fillér mint díjtartalék minden tehertől menten jövő évre vitetett át. A jövő években esedékessé váló díjkötelezvény összege 156.652,322 korona 43 fillér. A betörésbiztosítási ágban a díjbevitel 1.873,080 korona 84 fillérre rugott, miből levonván a viszontbiztosítást, a tiszta díjbevitel 1.032.082 korona 74 fillért tett ki. A szállítványbiztosítási ágban a díjbevitel kitett 7.566,223 korona 43 fillért, mely a viszontbiztosítások levonása után 3.514,676 korona 21 fillérre rugott. Károkért a társaság 1914-ben 48.992.434 K 88 f. és alapítása óta 1,212,012.598 K 55 f. fizetett ki. E kártérítési összegből hazánkra 244.23,706 K 27 f. esik. A nyereségtartalékok közül, melyek összesen 13.978,966 K 09 f.-re rugnak, különösen kiemelendők: az alapszabályszerinti nyereség-tartalék, mely 8.604,388 K 84 fillért tesz ki, az értékpapírok árfolyam-ingadozására alakított tartalék, mely az idej átutalással együtt 2,575,771

korona 48 fillérre rug, továbbá felemlitendő a 160,000 koronára ruzó kétes követelések tartaléka és az ingatlan tartalék, mely az ideai átutalással 2 638,805 K 77 fillért tesz ki. Részvényenként 500 arany frank osztalék kerül kifizetésre. A társaság összes tartalékjai és alapjai, melyek az ideai átutalások folytán 456.949,184 K 97 f.-ről 480.984,656 K 23 f.-re emelkedtek, a következő elsőrangú értékekben vannak elhelyezve: 1. Ingatlanok s jelzálog követelések 108,383,641 K 09 fill. 2. Életbiztosítási kötvényekre adott kölcsönök 59.112,928 K 90 f. 3. Letétbe helyezett értékpapírokra adott kölcsönök 8.714,629 K 07 f. 4. Értékpapírok 257.435,899 K 59 f. 5. Követelések államoknál és tartományoknál 42.255,393 K 72 f. 6. Tárcaváltók 421,537 K 44 f. 7. Készpénz és az intézet követelése a hitelezők köteteléseinek levonásával 5.160,526 K 42 fill. Összesen 480.984,656 K 23 f. Ezen értékekből 90 millió korona magyar értékekre esik.

Meghívás.

A Debreczeni Hitelbank Részvénytársaság X-ik évi rendes közgyűlését

1915. évi május hó 13-án délelőtt 11 órakor

saját helyiségében tartja meg, melyre a tisztelt részvényesek ez uton meghivatnak.

Tárgysorozat:

1. Igazgatósági jelentés az 1914 évi tüzletévről, ezzel kapcsolatban az 1914. évi zárszámadások betervezése.

2. A felügyelő-bizottság jelentése.

3. Határozathozatal az igazgatóságnak és felügyelő-bizottságnak adandó felmentés tárgyában.

4. Határozathozatal a nyereség hovaforvitása tárgyában.

5. Kilépő 4 igazgatósági tag helyének betöltése három évre.

6. Kilépő 2 igazgatósági tanácsos helyének betöltése három évre.

7. 3. felügyelő-bizottsági tag választása 3 évre.

8. Az alapszabályok 23 ik §-a értelmében előterjeszhető indítványok tárgyalása.

Debreczen, 1915. április havában.

Az igazgatóság.

FIGYELMEZTETÉS: 1. Az alapszabályok 17. §-a értelmében szavazati joggal csak azon részvényes bír, kinek részvényei a részvények letételeire megállapított zárhatáridő előtt legalább 60 nappal irattak át nevére.

2. A részvények szelvényekkel együtt bezárólag 1915. év május hó 10-ig a társaság pénztáránál, vagy az Aradi Első Takarékpénztárnál Aradon, vagy pedig a Brassói Általános Takarékpénztárnál Brassóban letéendő.

3. A letett részvényekről a részvényes névre szóló, a letett részvényesek és az ezek alapján gyakorolható szavazatok számát feltüntető igazolványt kap, mely csak az abban megnevezett személy, vagy igazolt meghatalmazottja részére bír érvénnyel.

4. A részvények csak a közgyűlés befejeztével és az elismervény visszaadása ellenében adhatók ki.

Árverési hirdetés.

A református egyház gazdasági bizottsága megbízásából, az alább megjelölt ingatlanoknak f. évi október 1-ső napjától 1921. évi szeptember hó 30-ik napjáig terjedő haszonbérbeadására az árverést, a református egyház tanácsstermében (Egyház-tér 17. sz. a.) folyó **1915. év május hó 18-ik napjának délutáni 3 órájára** kitzűzöm.

A haszonbérbe adandó ingatlanok a következők:

1. Péterfia-utcai 1-ső dűlőbeli ondódi 12 hold 64 négyszögöl szántóföld. Kikiáltási ár 600 korona.

2. Péterfia-utcai 2-ik dűlőbeli 8 hold 50 négyszögöl ondódi szántóföld. Kikiáltási ár 441 korona.

3. Péterfia Perc dűlőbeli 21 hold 294 négyszögöl ondódi föld. Kikiáltási ár 833 K.

4. Geszterédi-utmenti 9 hold 1369 négyszögöl ondódi föld. Kikiáltási ár 500 korona.

5. Gál-dűlőbeli 13 hold 500 négyszögöl tanyaföld. Kikiáltási ár 787 korona.

6. Czuczabeli 11 hold 541 négyszögöl ondódi föld. Kikiáltási ár 450 korona.

7. Macsi 27 hold 1550 négyszögöl tanyaföld. Kikiáltási ár 1370 korona.

8. Barna Mihály által haszonbérrelt 8 hold 448 négyszögöl bányai kaszálló. Kikiáltási ár 80 korona.

Figyelmeztetnek az árverelni kívánók, hogy az árverés megkezdése előtt, az árvereltetendő küldöttség kezéhez, a kikiáltási ár 10 százaléktólja készpénzben leteendő és hogy a szerződés megkötése alkalmával, az évi bérösszeg felerésze biztosítékképen az egyház pénztárába letétként lefizetendő lesz.

Egyébként az árverési feltételek az egyház hivatali helyiségében naponként délelőtt 8 órától déli 12 óráig bármikor megtekinthetők.

Debreczen, 1915. április 30.

Pénzes Sándor

gb. elnök.

